

Ένα Πείραμα Φωτισμένου Καπιταλισμού:

Η Επιχείρηση ως Υπηρεσία

John Tate

Τονική Σκέψη – Ας Εμπνεύσουν τον Όμιλο οι Κανόνες για Μύηση

Στις σπουδές μας στη Σχολή Αρκέην είμαστε τυχεροί. Μας παρέχονται άφθονες πληροφορίες, πολύ περισσότερες απ' όσες ποτέ θα αναμέναμε προκειμένου να φτάσουμε στην πλήρη κατανόηση και σύνθεση. Η πραγματική μας πρόκληση είναι, τί κάνουμε και πώς διαχειριζόμαστε όλη αυτή τη γνώση σε πρακτικό επίπεδο.

Πιστεύω πως σε αυτό αναφέρεται η Τονική Σκέψη, χρησιμοποιώντας τις ιδέες που πραγματευόμαστε στη συνδιάσκεψη και εμπνέοντάς μας. Μας εμπνέει ώστε να κάνουμε πρακτικά, συγκεκριμένα βήματα. Να δεσμευτούμε στη ζωή μας για την υπηρεσία της ανθρωπότητας, προσπαθώντας να αφήσουμε λίγο καλύτερη απ' ότι ήταν, τη μικρή γωνιά του σύμπαντος που κατοικούμε.

*«**Η ανθρωπότητα** ας αποτελέσει το πεδίο της υπηρεσίας σας και είτε να ειπωθεί για σας ότι γνωρίζατε τα πνευματικά γεγονότα κι ότι είσασταν **ένα δυναμικό τμήμα των πνευματικών αυτών γεγονότων**· ας μην ειπωθεί για σας ότι γνωρίζατε αυτά τα πράγματα και δεν κάνατε τίποτε γι' αυτά και αποτύχατε ν' αγωνισθείτε. Μην αφήνετε να γλιστρά ο χρόνος καθώς εργάζεσθε» (Οι Ακτίνες και οι Μυήσεις, σελ. 760).*

«Η Πίστη χωρίς έργα είναι νεκρή», μια έννοια πρακτικού εσωτερισμού που διαπερνά τα σχόλια του Θιβετανού και το παράδειγμα της ζωής της Αλίκης Μπέιλη. Αυτό ήταν που με οδήγησε στην Αφρική 12 χρόνια πριν, για να αναλάβω ένα πείραμα πάνω στον Καπιταλισμό, για το οποίο θα μιλήσω λίγο αργότερα, αφού πρώτα θα ήθελα να θέσω το πείραμα σε ένα δομικό πλαίσιο – αυτό που όρισα ως **«Η εξέλιξη του Καπιταλισμού - Η Επιχείρηση ως Υπηρεσία»**.

Η Εξέλιξη του Καπιταλισμού από το 1776 ως το 2019

Τί είναι Καπιταλισμός;

Ενώ τα δομικά στοιχεία του καπιταλισμού πιθανόν να έχουν υπάρξει μαζί μας από την αρχαιότητα, η τυποποιημένη δομή που αναγνωρίζουμε σήμερα άρχισε να αναδύεται κατά τα 1500 με 1600 μΧ, στη Βρετανία και τις Κάτω Χώρες με τις εταιρείες «British East India Company» και «Dutch East India Company».

Ωστόσο, ο καπιταλισμός όπως τον ξέρουμε, ο καπιταλισμός τον οποίο σήμερα κατηγορούν ή εξυμνούν, άρχισε πραγματικά να κερδίζει έδαφος στα τέλη του 1700, καθώς η Βιομηχανική Επανάσταση ανθούσε στην περίοδο γύρω από το 1720 ως το 1820, οδηγούμενη από την εκβιομηχάνιση στη Βρετανία. Ο ορισμός του καπιταλισμού δεν είναι τόσο περίπλοκος: Είναι **«Ένα οικονομικό σύστημα που χαρακτηρίζεται από ιδιωτική ή εταιρική ιδιοκτησία κεφαλαιουχικών αγαθών, από επενδύσεις που καθορίζονται με ιδιωτική απόφαση και από τις τιμές, την παραγωγή και τη διανομή των αγαθών που καθορίζονται κυρίως από τον ανταγωνισμό σε μια ελεύθερη αγορά»** (Merriam Webster)», το οποίο φαίνεται σχετικά άκακο.

Πιθανόν, ο πιο φημισμένος και πιο οξυδερκής σχολιαστής του καπιταλιστικού μοντέλου ήταν ο Άνταμ Σμιθ, ο οποίος το 1776 εξέδωσε το αριστούργημά του «*Ο πλούτος των Εθνών*». Ο περισσότερος κόσμος δεν το έχει διαβάσει καθότι πρόκειται για ένα βιβλίο 1200 σελίδων, αλλά σχεδόν όλοι είναι εξοικειωμένοι με δυο έννοιες τις οποίες υιοθέτησε ο Σμιθ, αν και αναφέρονται μόνο μια φορά σε μια και μοναδική σελίδα του βιβλίου:

Το Αόρατο Χέρι: – «...και κατευθύνοντας τη βιομηχανία αυτή με τέτοιο τρόπο ώστε το προϊόν της να έχει τη μέγιστη αξία, αποβλέπει μονάχα στο δικό του κέρδος, και σ'

αυτό, όπως και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, οδηγείται από ένα αόρατο χέρι για να προωθήσει μια έκβαση που δεν ήταν μέρος της πρόθεσής του» (σελ. 572).

Το Φωτισμένο Ατομικό Συμφέρον: «Επιδιώκοντας το προσωπικό του όφελος συχνά προάγει το κοινωνικό όφελος πιο αποτελεσματικά απ' ό,τι όταν πραγματικά επιδιώκει να το προωθήσει» (σελ 572).

Η έννοια του αόρατου χεριού είναι φυσικά πολύ οικεία στους σπουδαστές στη Σχολή Αρκέην, και αυτές οι ιδέες της προώθησης «μιας έκβασης που δεν ήταν μέρος της πρόθεσής του» και η προώθηση του κοινωνικού οφέλους «πιο αποτελεσματικά απ' ό,τι όταν πραγματικά επιδιώκει να το προωθήσει», είναι σαν να αναφερόμαστε στην απάθεια και την απόσπαση, με την οποία γίνεται το έργο, όπου «τα αποτελέσματα θα υπάρξουν, μικρότερα ή μεγαλύτερα, συντομότερα ή αργότερα» (Γέφυρα στο Μέλλον, σελ. 3).

Καταχρήσεις και Οφέλη

Όπως στις περισσότερες ανθρώπινες δραστηριότητες, έτσι και στον καπιταλισμό υπάρχουν καταχρήσεις και οφέλη. Έχουν γραφτεί πολυάριθμα βιβλία για τις καταχρήσεις του καπιταλισμού, και ο Κάρλ Μαρξ είναι ένας από τους πιο αξιοσημείωτους σχολιαστές. Αλλά με απλούς όρους, θεωρώ ότι οι καταχρήσεις θα μπορούσαν απλά να περιγραφούν καλύτερα ως η *συσσώρευση και συγκέντρωση τεράστιου πλούτου και εξουσίας στα χέρια ενός ομίλου «Καπιταλιστών» που θα τους ζήλευαν βασιλείς και βασίλισσες του παρελθόντος.*

Στην άλλη πλευρά του νομίσματος, έχουμε τα οφέλη που επίσης μπορούν απλούστερα να περιγραφούν ότι – *στον ανεπτυγμένο κόσμο, ο μέσος όρος όσων ανήκουν στα μεσαία στρώματα διαθέτει αγαθά και υλικές ανέσεις που θα ζήλευαν ακόμα και βασιλείς ή βασίλισσες στο παρελθόν.*

Για τα πλεονεκτήματα αυτά έχουν αναλωθεί άλλωστε τόνοι χαρτιού και, στις ΗΠΑ τουλάχιστον, έχουμε ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα για τα οφέλη του καπιταλισμού, με πρότυπο την δυναστεία των Καρντάσιαν: παρότι έχουν στα χέρια τους όλα όσα μπορούν να ονειρευτούν κι άλλα τόσα, δεν υπάρχει σ' αυτούς ούτε ίχνος ουσίας.

Η Αλίκη Μπέιλη δεν ήταν ιδιαίτερα θιασώτης του καπιταλισμού. Παρατηρεί στα *Προβλήματα της Ανθρωπότητας: Το καπιταλιστικό σύστημα αναδύθηκε και ερείπωσε τον κόσμο* (σελ. 70). *Τέτοιοι άνθρωποι και οργανισμοί – που στηρίζουν το καπιταλιστικό σύστημα – υπάρχουν σε κάθε χώρα... Αποτελούν τη μεγαλύτερη απειλή που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα σήμερα* (σελ. 71). *Την υποβόσκουσα αιτία του πολέμου – την οικονομική αθλιότητα που προκύπτει απ' την εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών του πλανήτη από έναν πολυεθνικό όμιλο κερδοσκόπων και αρχομανών* (σελ. 73). *Έχουν καταστήσει δυνατή την τεράστια διαφοροποίηση που υπάρχει μεταξύ των πολύ πλούσιων και των πολύ φτωχών* (σελ. 70).

Πρωτοδιάβασα τα συγκεκριμένα εδάφια ενόσω ήμουν στο κολέγιο δίνοντας για το πτυχίο μου στα Χρηματοοικονομικά (ο ευφημισμός του Καπιταλιστή), κι αμέσως – με το που διάβασα αυτό το υλικό – τινάχτηκα και κλείδωσα όλες μου τις πόρτες ξέροντας πως η αστυνομία θα ερχόταν να με συλλάβει ως επικείμενη απειλή για την ανθρωπότητα. Απευθύνθηκα επίσης στον πνευματικό μου, σκεφτόμενος ότι μάλλον θα κοιμόμουν στο κατηχητικό και έχασα αυτό που ήταν προφανώς η 11η Εντολή, «Ουκ έστες καπιταλιστής». Ευτυχώς, είμαι Καθολικός, και εφόσον η Καθολική Εκκλησία είναι ένας από τους μεγαλύτερους καπιταλιστικούς οργανισμούς στον πλανήτη, πήρα από τον πνευματικό μου την διαβεβαίωση ότι ο καπιταλισμός είναι ευλογημένος από την Εκκλησία. Οποία ανακούφιση. Και έτσι συνέχισα να διαβάζω Τα Προβλήματα της Ανθρωπότητας και ανακάλυψα πως υπάρχει ελπίδα, ένα αντίμετρο ή εξισοροποιητικός παράγοντας – η Εργασία.

Σχολιάζοντας για την Εργασία, η Μπέιλη σημειώνει: «*Η εμφάνιση των εργατικών συνδικάτων αποτελούσε στην πραγματικότητα μια μεγάλη πνευματική κίνηση που αποσκοπούσε σε μια νέα έξαρση του θείου πνεύματος στον άνθρωπο καθώς και σε μια έκφραση των ενδόμυχων πνευματικών ποιότητων της φυλής* (σελ. 77)». «*Ο αγώνας των εργατών συνεχίζεται, οι κατα-*

κτήσεις τους πολλαπλασιάζονται (σελ. 76)». «Όλα αυτά ακούγονταν καλά αλλά δυστυχώς δημιούργησαν ένα άλλο πρόβλημα, Τα εργατικά συνδικάτα διαθέτουν επίσης τεράστιες περιουσίες – Το εργατικό κίνημα έχει πια γίνει καπιταλιστικό (σελ. 77)». Ιδού και πάλι η λέξη που αρχίζει από «Κ», κάτι που απ' ό,τι φαίνεται δεν μπορούμε να κλονίσουμε από τη θέση του για τον εξής λόγο: «Τί ακριβώς βρίσκεται στον πυρήνα των σύγχρονων υλιστικών δυσχερειών; ... Η αγάπη του χρήματος ... η θεμελιακή αδυναμία της ανθρωπότητας – η ποιότητα της επιθυμίας».

Το πρόβλημα δεν είναι το σύστημα: το Καπιταλιστικό μοντέλο ή το Εργατικό Κίνημα, δεν αποτελούν αυτά το πρόβλημα. Εμείς είμαστε το πρόβλημα – όσοι είμαστε δέσμιοι στις χρυσές αλυσίδες του υλιστικού μοντέλου είτε όσο οι ενέργειές μας αποτυγχάνουν να αναχαιτίσουν τις καταχρήσεις. «Για όσο καιρό θα υπάρχουν **ακραίες καταστάσεις πλούτου και φτώχειας, οι άνθρωποι θ' αδυνατούν να εκπληρώσουν το ένδοξο πεπρωμένο τους (σελ. 83)», «Οι πνευματικοί άνθρωποι στον κόσμο δε συντάσσονται ούτε με τους κεφαλαιοκράτες ούτε με τους εργάτες... στέκουν στο πλευρό της ανθρωπότητας (σελ. 74)». Οφείλουμε να αναπτύξουμε ένα οικονομικό σύστημα στο οποίο υπάρχει μια ισότιμη κατανομή των πόρων του πλανήτη – του παγκόσμιου πλούτου. Η Μπέιλη έθεσε το θεμελιώδες ερώτημα που πρέπει να απαντήσουμε ώστε να επιτευχθεί ένα τέτοιο δίκαιο μοντέλο: «Με ποιον τρόπο πρέπει να λειτουργήσει ο Νόμος της Προσφοράς και της Ζήτησης ώστε να προκύψει **δικαιοσύνη και αφθονία για όλους; (σελ. 79)».****

Στον ανεπτυγμένο κόσμο η υλική ευημερία των μαζών έχει επιτευχθεί. Οι περισσότεροι είμαστε σε θέση να ικανοποιήσουμε τις κατώτερες βαθμίδες της Πυραμίδας Αυτοπραγμάτωσης του Μάσλοου με μικρή δυσκολία, και παρότι μπορεί να μην έχουμε κινηθεί τόσο δυναμικά στο επίπεδο της Αυτοπραγμάτωσης, ωστόσο οι κατώτερες βαθμίδες καλύπτονται. Όσο κι αν, το βιοτικό μας επίπεδο μπορεί να υπερβαίνει τις ανάγκες της ανθρωπότητας, ιδίως σε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, πολλοί υστερούν. «**Η στάθμη της πολιτισμένης ζωής μας είναι πολύ υψηλή απ' την άποψη των αποκτημάτων και υπερβολικά χαμηλή απ' τη σκοπιά των πνευματικών αξιών ή υπό το πρίσμα μιας νοήμονος αίσθησης αναλογιών. Οι αξίες δεν αποτελούν τη λυδία λίθο του σύγχρονου πολιτισμού μας (σελ. 38)».**

Υπάρχει ένα βαθύ οικονομικό χάσμα που ορίζεται ως **Διαίρεση Βορρά-Νότου**, όπου ο Βορράς έχει όλα τα αγαθά και ο Νότος προμηθεύει τις πρώτες ύλες. Σ' αυτό το μοντέλο «**οι αξίες δεν αποτελούν τη λυδία λίθο**» από την οπτική της ανθρωπότητας. Κάποια παραδείγματα από την εμπειρία μου στην Αφρική θα καταδείξουν αυτή την άποψη. Εργαζόμουν σε ένα αγροτικό χωριό κι οι γυναίκες εκεί συνέλλεγαν το αναγκαίο νερό από ένα ρέμα που διασχίζει το χωριό. Κάποια χρόνια οι βροχές ήταν ισχυρότερες απ' ό,τι συνήθως, με αποτέλεσμα το ρέμα να μετατραπεί σε χείμαρρο, ένα ποτάμι αρκετά βαθύ πλέον ώστε να φτάσουν οι κροκόδειλοι ως το χωριό. Τρεις από τις αγρότισσες δέχθηκαν πρόσφατα επίθεση και βρήκαν το θάνατο, ενώ είχαν πάει το πρωί για να συλλέξουν νερό. Πριν τρία χρόνια σε ένα άλλο αγροτικό χωριό στο οποίο εργαζόμαστε, επτά άνθρωποι πέθαναν από χολέρα, συλλέγοντας πόσιμο νερό, επίσης από ρέμα κοντά στο χωριό και μολύνθηκαν πίνοντάς το. Αυτές είναι οι καθημερινές έγνοιες και ανησυχίες που συναντάμε σε αγροτικά Αφρικανικά χωριά: η μητέρα, η κόρη, η αδελφή, η γυναίκα, ο γιός ή ο αδελφός σας, να σκοτώνεται από κροκόδειλο ή να πεθαίνει από χολέρα μόνο και μόνο επειδή δεν έχετε μια ασφαλή πηγή πόσιμου νερού.

Παρακολούθησα επίσης από κοντά ένα από τα πιο συγκλονιστικά γεγονότα του 21ου αιώνα, όταν ήμουν πρόσφατα στις Ηνωμένες Πολιτείες, το φινάλε της σειράς Game of Thrones. Και κυρίως, ότι τελείωσε με έναν τρόπο που κατανοώ ότι δημιούργησε τεράστιο άγχος σε πολλούς ανθρώπους, με αποτέλεσμα σε όλα τα τηλεοπτικά σόου και στις εφημερίδες να δίνονται τα ονόματα επαγγελματιών ψυχικής υγείας που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν το «Game of Thrones Τραύμα» που βίωσαν. Έτσι, στην Αφρική ανησυχούμε για τους κροκόδειλους και τη χολέρα, ενώ στη Δύση ανησυχούμε για το «**Game of Thrones Trauma**», οπότε κάτι δεν πάει καλά σ' αυτό το μοντέλο.

Πώς φτάσαμε ως εδώ; Μια κοινωνία ακραίου υλισμού. Πού μας έχει οδηγήσει το Αόρατο Χέρι; Μήπως έλλειπε σε διακοπές;

Ας εξετάσουμε την διαδρομή του Καπιταλισμού - από τη Βιομηχανική Επανάσταση ως την Πρόοδο

Πρώτη Βιομηχανική Επανάσταση – Πρώιμα στάδια της πλήρους άνθισης του καπιταλιστικού μοντέλου, που ξεκίνησε στα μέσα του 1700 και συνέχισε μέχρι τις αρχές του 1800, οδηγούμενο από την εκβιομηχάνιση στη Βρετανία, από την γεωργία στην βιομηχανία, την κλωστοϋφαντουργία, την βιομηχανία εξόρυξης, την βελτίωση των μεταφορών, την ατμομηχανή. Μια περίοδος τεράστιας υλικής προόδου.

Δεύτερη Βιομηχανική Επανάσταση – Μετά την ύφεση του 1840, η Αμερική πήρε την σκυτάλη από τη Βρετανία – Επέκταση της εταιρικής μορφής, ανάπτυξη τραπεζικών επενδύσεων, ηλεκτρική ενέργεια, μεταφορές κλπ.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου οι καταχρήσεις και τα οφέλη του καπιταλισμού συνεχίστηκαν. Πού ήταν το Αόρατο Χέρι όλο αυτό το διάστημα; Ασκούσε άραγε κάποια επιρροή εκείνη την εποχή; *Ήταν πάντα εκεί, πίσω από τη σκηνή των παγκόσμιων γεγονότων. Στα πλαίσια του Καπιταλισμού ήταν απασχολημένο με το έργο της επιρροής ενός ομίλου ανθρώπων που εργάζονταν βαθιά μέσα στις τάξεις του και οι οποίοι προσπάθησαν ειλικρινά να απαλύνουν το Καπιταλιστικό μοντέλο. Αποκαλέστηκαν Ληστρικοί Βαρόνοι ή Μεγαλοβιομήχανοι, ανάλογα με την οπτική κάποιου. Στη Σχολή Αρκέην αναφερόμαστε σε αυτούς ως Σκαπανείς.*

Πρωτοπόροι - Δεύτερη Βιομηχανική Επανάσταση

Απόσπασμα από την αυτοβιογραφία του **Χένρυ Φορντ** (Henry Ford), *Η Ζωή και το Έργο μου* (Ford Motor Company, Ford Foundation):

«Η ουσία της ιδέας μου λοιπόν είναι πως η **σπατάλη και η απληστία** παρεμποδίζουν την άσκηση **πραγματικής υπηρεσίας**. Αμφότερα, σπατάλη και απληστία, είναι περιττά. Η σπατάλη οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην παρανόηση της πράξης ή στην έμπρακτη απεισκευασία. **Η απληστία είναι απλά ένα είδος μυωπίας**. ... Στον κατασκευαστικό τομέα θέλω **να κατανείμω το μέγιστο ημερομίσθιο** – δηλαδή το μέγιστο της αγοραστικής δύναμης. Εφόσον αυτό δημιουργεί ένα ελάχιστο κόστος και πουλάμε με ελάχιστο κέρδος, μπορούμε να διανείμουμε ένα προϊόν σύμφωνα με την αγοραστική δύναμη. **Έτσι ο καθένας που σχετίζεται μαζί μας** –είτε ως διευθυντής, εργαζόμενος, είτε ως αγοραστής– **είναι ό,τι καλύτερο διαθέτουμε**. Το ίδρυμα που δημιουργήσαμε **εκτελεί μια υπηρεσία**».

Ροκφέλερ (J. D. Rockefeller) ~ Standard Oil, Ίδρυμα Ροκφέλερ, Πανεπιστήμιο του Σικάγο).

«Πιστεύω πως η δύναμη να βγάξει κάποιος χρήματα είναι ένα **θείο δώρο** ... για να αναπτυχθεί και να χρησιμοποιηθεί στο μέγιστο των ικανοτήτων μας για **το καλό της ανθρωπότητας**. Όντας προικισμένος με αυτό το δώρο, πιστεύω ότι είναι **καθήκον μου να κερδίζω χρήματα και ακόμα περισσότερα χρήματα και να χρησιμοποιώ το χρήμα για το καλό των συνανθρώπων μου σύμφωνα με τις υποδείξεις της συνείδησής μου**».

Άντριου Κάρνεγκυ (Andrew Carnegie) – ξεκίνησε από ταχυδρομικός υπάλληλος, δημιούργησε την Χαλυβουργία US Steel, τον χώρο Carnegie Hall, το ίδρυμα Carnegie Foundation.

«Ξόδεψα το πρώτο μισό της ζωής μου για να βγάλω χρήματα και το υπόλοιπο μισό της ζωής μου **δίνοντάς τα για να κάνω το μέγιστο καλό και όσο το δυνατό λιγότερο κακό**».

Ο Άντριου Κάρνεγκυ έγραψε ένα μικρό φυλλάδιο αργότερα στη ζωή του με τίτλο *Το Ευαγγέλιο του Πλούτου* (Gospel of Wealth) και νομίζω ότι δεν υπάρχει καταλληλότερος από έναν Σκωτσέζο για την συγγραφή ενός τέτοιου κειμένου.

Το Ευαγγέλιο του Πλούτου

«**Ποια είναι η σωστή λειτουργία της διαχείρισης πλούτου, εφόσον οι νόμοι στους οποίους θεμελιώνεται ο πολιτισμός τον έχουν παραδώσει στα χέρια των λίγων; . . . Το καθήκον του ανθρώπου του πλούτου . . . να θεωρήσει όλα τα πλεονασματικά του έσοδα, απλά ως ταμείο**

αρωγής, το οποίο καλείται να διαχειριστεί... ώστε να παράγει τα πλέον ευεργετικά αποτελέσματα για την κοινωνία – **ο άνθρωπος του πλούτου θα μετατραπεί απλά σε ενδιάμεσο παράγοντα και διαχειριστή για τους φτωχότερους αδελφούς του**... Δεν υπάρχει τρόπος απόρριψης του πλεονάζοντος πλούτου... παρά μόνο εάν χρόνο με το χρόνο χρησιμοποιείται για το κοινό όφελος... Αυτό κατά την άποψή μου, είναι το αληθινό Ευαγγέλιο για τον πλούτο, η συμμόρφωση με το οποίο προορίζεται κάποτε να λύσει το πρόβλημα Πλουσίων και Φτωχών και να φέρει **“Επί Γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία”**».

Τόμας Έντισον (Thomas Edison) – Menlo Park, ηλεκτρικός λαμπτήρας, Εταιρεία General Electric.

«Η επιθυμία μου είναι να κάνω ότι είναι δυνατό για να απελευθερωθούν οι άνθρωποι από την κοπιαστική εργασία και να δημιουργηθεί το μέγιστο μέτρο ευτυχίας και ευημερίας.

*Ο κύριος σκοπός μου στη ζωή είναι να βγάλω αρκετά χρήματα ώστε να προωθήσω ακόμα περισσότερες ανακαλύψεις... Το έμβλημά μου είναι η περιστέρα... **Επιθυμώ να σώσω και να αναβαθμίσω την ανθρώπινη ζωή, όχι να την καταστρέψω**... Είμαι περήφανος που δεν έχω ανακαλύψει ποτέ φονικά όπλα...».*

Αυτοί οι πρωτεργάτες έφτιαξαν ιδρύματα, δημιούργησαν κολοσσιαίους οργανισμούς, όπως η Ford Motor Company, η General Electric, η Χαλυβουργία US Steel και η Standard Oil κι είναι άνθρωποι οι οποίοι πραγματικά άφησαν το αποτύπωμά τους στο εξελισσόμενο Καπιταλιστικό μοντέλο και στην πρόοδο της ανθρώπινης φυλής. Οι ιδέες αυτών των αξιοσημείωτων Καπιταλιστών χρειάστηκαν ωστόσο κάποιον χρόνο για να ξεχωρίσουν, αλλά όπως σημειώνει η ΑΑΜπ **«είναι καθήκον και ευθύνη του μαθητή που εργάζεται υπό την έμπνευση του Άσραμ, «να τροποποιήσει, να εξειδικεύσει και να προσαρμόσει» το προτεινόμενο σχέδιο της Σαμπάλλα ως προς τον επερχόμενο πολιτισμό και κουλτούρα»** (Μαθητεία στη Νέα Εποχή II, σελ. 278). Στην πραγματικότητα, οι προοδευτικές συμπεριφορές των Μεγαλοβιομηχάνων και Επιχειρηματιών δυστυχώς παρέκκλιναν ολίγον της πορείας τους και επέστρεψαν πανηγυρικά στο προηγούμενο μοντέλο κατά την διάρκεια της Τρίτης Βιομηχανικής Επανάστασης.

Τρίτη Βιομηχανική Επανάσταση – Ψηφιακή επανάσταση – 1969, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, πυρηνική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, περίοδος κολοσσιαίας ανάπτυξης, ωστόσο η παράκαμψη που πραγματοποίησε το καπιταλιστικό μοντέλο βασίστηκε σε μια ιδέα που πραγματικά κέρδισε έδαφος στα 1970-80. Σκοπός της Επιχείρησης, η **Μεγιστοποίηση του Πλούτου των Μετόχων**. Αυτή η έννοια διατυπώθηκε από τον Milton Friedman τον Σεπτέμβριο του 1970 σε ένα άρθρο στους Τάιμς της Νέας Υόρκης. **«... Είναι η ευθύνη να διευθύνεται η επιχείρηση σύμφωνα με τις επιθυμίες τους, να κερδίσουν όσο το δυνατόν περισσότερα χρήματα, ενώ θα συμμορφώνονται με τους βασικούς κανόνες της κοινωνίας, τόσο τους ενσωματωμένους στο νομικό όσο και στο ηθικό πλαίσιο...»** και περαιτέρω ώθηση δόθηκε το 1976, όταν οι Jensen & Meckling από το Simon School of Business στο Πανεπιστήμιο του Rochester δημοσίευσαν την εργασία τους στο περιοδικό Journal of Financial Economics με τίτλο **«Θεωρία της Επιχείρησης: Διαχειριστική Συμπεριφορά, Κόστος Φορέα και Ιδιοκτησιακή Δομή»**.

Αυτή η διανοητική θέση, ότι **«Στόχος της Εταιρείας είναι η μεγιστοποίηση του πλούτου των μετόχων»** οδήγησε σε πρωτοφανή αύξηση του πακέτου παροχών σε στελέχη, σε υπερβολική συγκέντρωση πλούτου και άλλες καταχρήσεις, αλλά έχει επίσης επιφέρει τεράστια αξία και πρόοδο για την ανθρωπότητα. Το Αόρατο Χέρι, ωστόσο, εξακολουθούσε να είναι επί του έργου και συνέχιζε να καθοδηγεί την ανάπτυξη και την εξέλιξη του Καπιταλισμού.

Για άλλη μια φορά, βλέπουμε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο αναλαμβάνει τα ηνία. Το 2005 η κυβέρνηση του ΗΒ παρουσίασε την Εταιρεία Κοινοτικού Ενδιαφέροντος (Community Interest Company), μια μορφή εταιρικής οργάνωσης η οποία ήταν εξουσιοδοτημένη από τις **Επιχειρήσεις (Έλεγχος, Έρευνες και Κοινοτικές Επιχειρήσεις ~ Audit, Investigations and Community Enterprise)** Νομοθετικό διάταγμα 2004. Μια Εταιρεία Κοινοτικού Ενδιαφέροντος έχει σχεδιαστεί για κοινωνικές επιχειρήσεις που θέλουν **να χρησιμοποιήσουν τα κέρδη τους και τα περιουσιακά τους στοιχεία για το κοινωνικό όφελος**. Φυσικά, εμείς στις ΗΠΑ, προκειμένου να μην υπερτερούν

οι Βρετανοί, ακολουθήσαμε το 2006 με τον σχεδιασμό μιας Εταιρείας Παροχών (Benefit Corporation ή B-Corp). Ενώ η ιδέα άρχισε να κυκλοφορεί το 2006, η πρώτη νομοθεσία πολιτείας που εγκρίνει τη δομή της B-Corp θεσμοθετήθηκε το 2010. Σήμερα η δομή είναι εγκεκριμένη σε 35 πολιτείες, συμπεριλαμβανομένης της Ουάσιγκτον

Μια εταιρεία Παροχών είναι ένας τύπος κερδοσκοπικού εταιρικού φορέα, ο οποίος δεν βασίζεται στο μοντέλο μεγιστοποίησης του πλούτου των μετόχων. Οι στόχοι μιας εταιρείας τύπου B-Corp περιλαμβάνουν την αποκόμιση κέρδους, αλλά καθώς δημιουργείται αυτό το κέρδος θα πρέπει να έχει **θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία, στους εργαζόμενους, στην κοινότητα και το περιβάλλον**. Είναι στην πραγματικότητα **καπιταλισμός με συνειδητότητα**. Στις ΗΠΑ έχουμε πλέον **Πιστοποιημένες εταιρείες B-Corp**. Για να διατηρηθεί η πιστοποίηση μιας εταιρείας πραγματοποιούνται έλεγχοι που διασφαλίζουν ότι η επιχείρηση **εξισορροπεί τον σκοπό με το κέρδος** και σέβεται τις απαιτήσεις του νόμου, δηλαδή λαμβάνει υπόψη **τον αντίκτυπο των αποφάσεών της στους εργαζόμενους, τους πελάτες, τους προμηθευτές, την κοινότητα και το περιβάλλον**.

Η Ιταλία το 2015, δημιούργησε την **Società Benefit**, η οποία κατέστησε τις εταιρείες τύπου B-Corp νομικό καθεστώς, διαθέσιμο σε **ολόκληρη την επικράτειά της** και το 2018 η Κολομβία έγινε η **πρώτη χώρα στη Λατινική Αμερική** που εισήγαγε εταιρεία B-Corp.

Αυτό είναι πρόδος, αυτή είναι η εξέλιξη στο καπιταλιστικό μοντέλο: οι έννοιες Βιώσιμη Ανάπτυξη, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, Υπεύθυνη Διαχείριση Περιβάλλοντος, Οι Αρχές του Ισημερινού, Κατώτατος Μισθός, ανισότητα Εισοδήματος... αποτελούν πλέον την κύρια τάση. Στη νεανικά μου χρόνια, αν αναφέρατε τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, αμέσως θα σας περνούσαν για μέλος αριστερής εξτρεμιστικής ομάδας, ενώ σήμερα δεν αποτελεί μόνο κύρια τάση, αλλά αναγνωρίζεται ως ένα στρατηγικό πλεονέκτημα. Ανανεώσιμη ενέργεια, ναι είχαμε μόλις από δαύτη, κι αν μας τέλειωνε η βενζίνη, «θα ανανεώναμε την ενέργειά μας» γεμίζοντας το ρεζερβουάρ στο πλησιέστερο βενζινάδικο. Υπεύθυνη διαχείριση περιβάλλοντος, ναι, θυμάμαι όταν ήμουν στο δημοτικό να λένε στις ειδήσεις, ότι ο ποταμός Οχάιο είχε πιάσει φωτιά, ένα γεγονός παράξενο, αλλά αφού ήταν μια πυρκαγιά σε ποτάμι, επρόκειτο για υπεύθυνη περιβαλλοντική διαχείριση, καθώς τελικά το νερό θα έσβηνε τη φωτιά. Σήμερα έχουμε τις Αρχές του Ισημερινού, μια πρωτοβουλία των μεγαλύτερων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων του κόσμου που αξιώνουν από όσες εταιρείες επιθυμούν να πάρουν τραπεζικά δάνεια για μεγάλα έργα υποδομών, να επιδεικνύουν τη συμμόρφωσή τους σε υγιή περιβαλλοντικά πρότυπα, διαφορετικά δεν θα δικαιούνται χρηματοδότησης.

Οπωσδήποτε το Αόρατο Χέρι συνεχίζει να καθοδηγεί την εξέλιξη του καπιταλισμού. Στα πλαίσια του σημερινού μας συστήματος, η ανάπτυξη ενός μοντέλου που οδηγεί στη δίκαιη κατανομή της αφθονίας της γης βρίσκεται πράγματι στα χέρια των καπιταλιστών και χρειάζεται να αναλάβουμε την ευθύνη γι' αυτό το εγχείρημα και να προωθήσουμε τη λύση αυτού του οικονομικού προβλήματος, διότι το οικονομικό πρόβλημα, με τη Διαίρεση Βορρά-Νότου, φέρνει άλλα προβλήματα.

[Ψυχολογική] Αποκατάσταση των Εθνών – «Θα θελήσουν άραγε (τα Μεγάλα Έθνη) να μοιραστούν τα προϊόντα της γης, αναγνωρίζοντας πως ανήκουν σε όλους και πως πρέπει να διανέμονται ελεύθερα όπως γίνεται και στη φύση; Ή μήπως θα τα εγκαταλείψουν στα χέρια μιας μειονότητας ισχυρών κρατών ή μιας δράκας επιτήδειων και οικονομικά ισχυρών ατόμων;» (Τα Προβλήματα της Ανθρωπότητας, σελ. 31).

Το Πρόβλημα της Διεθνούς Ενότητας – «... γιατί πίσω απ' όλους τους σύγχρονους πολέμους κρύβεται πάντα κάποιο βασικό οικονομικό πρόβλημα. Η επίλυση τέτοιων προβλημάτων θα συμβάλει κατά πολύ στον τερματισμό πολέμων... είναι ολοφάνερο ότι η ομόνοια, η ασφάλεια και η παγκόσμια σταθερότητα εξαρτώνται ουσιαστικά απ' το γενικότερο οικονομικό πρόβλημα... θα πρέπει λοιπόν να μελετήσουμε τη διεθνή ενότητα και ειρήνη κυρίως απ' την σκοπιά του οικονομικού προβλήματος» (Τα προβλήματα της Ανθρωπότητας, σελ.167).

Ο καπιταλισμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με όλα τα Προβλήματα – αν τον αντιλαμβανόμαστε σωστά υπάρχει ένα θετικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα σε όλα τα Προβλήματα της Ανθρωπότητας, αν τον αντιλαμβανόμαστε λάθος, έχουμε όλοι πρόβλημα. Έτσι λοιπόν, αυτό που έκαναν οι πρωτοπόροι καπιταλιστές ήταν: **Τεντ Τέρνερ (Ted Turner)**, ιδρυτής και πρόεδρος του Ιδρύματος των Ηνωμένων Εθνών: «*Είμαστε ένας κόσμος γειτόνων, και το πεπρωμένο όσο και το μέλλον μας είναι **συνδεδεμένα**. Γι' αυτό πριν από 20 Χρόνια, στις 18 Σεπτεμβρίου 1997 ανακοίνωσα τη δωρεά μου ύψους ενός δισεκατομμυρίου δολαρίων για την υποστήριξη των Ηνωμένων Εθνών. Πιστεύω ότι **τα Ηνωμένα Έθνη είναι η μεγαλύτερη ελπίδα της ανθρωπότητας για έναν καλύτερο πλανήτη** για τα εγγόνια μου και τους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο*». Θυμάμαι έντονα όταν ο Τέρνερ έκανε τη δωρεά του στα Ηνωμένα Έθνη, δημιουργήθηκε μια μεγάλη αναταραχή. Αργότερα σχολίασε ότι η ιδέα του ήρθε απλά καθώς ετοίμαζε μια ομιλία σε μια ομάδα των ΗΕ (ίσως το Αόρατο Χέρι του έριξε μια στο κεφάλι, ποιος ξέρει). Στη συνέχεια προχώρησε ενθαρρύνοντας τους φίλους του να κάνουν παρόμοιες συνεισφορές.

Τον Αύγουστο του 2010 οι Γουώρεν Μπάφετ και Μπιλ Γκέιτς (**Buffet και Gates**) δημιούργησαν την (Δέσμευση) «Giving Pledge», αποτελούμενη από μια ομάδα 40 Αμερικανών –μεμονωμένα άτομα και ζευγάρια– που δεσμεύτηκαν να δωρίσουν περισσότερο από το μισό τους πλούτο για φιλανθρωπικούς σκοπούς. Απόκτησε παγκόσμια διάσταση το 2013, έχοντας σήμερα περίπου 191 πλούσιους –άτομα, ζευγάρια και οικογένειες– από 22 χώρες οι οποίοι δεσμεύτηκαν. Μερικές εβδομάδες πριν, η πρώην γυναίκα του Τζεφ Μπέζος (Bezos), δήλωσε συμμετοχή. Αυτό αντιπροσωπεύει μια σοβαρή δέσμευση μετρητών, υπακούοντας σε μεγάλο βαθμό στο Ευαγγέλιο του Πλούτου του Κάρνεγκυ. Είναι μια Ομαδική προσπάθεια και όχι μια ατομική, όπως στην περίπτωση του Κάρνεγκυ.

*«Πρόκειται για την δημιουργία μιας θαυμάσιας φιλανθρωπικής παράδοσης που ουσιαστικά **θα βοηθήσει τον κόσμο να γίνει ένας πολύ καλύτερος τόπος**» – Μπιλ Γκέιτς.*

Ένα παράδειγμα από την εμπειρία μου. Πριν από μερικά χρόνια, βάσει ενός νομοθετικού διατάγματος (Reg. D, Rule 506), προχωρήσαμε σε αύξηση κεφαλαίου στις ΗΠΑ. Στόχος μας ήταν μια ομάδα πλούσιων επενδυτών και φορείς διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας. Όλοι οι επενδυτές συμφώνησαν να δωρίσουν το 50% από κάθε κέρδος που θα είχαν επενδύοντας σε έναν φιλανθρωπικό σκοπό. Δεν χρειάστηκε να εξαναγκάσουμε κανέναν να δεσμευτεί· συμφώνησαν αμέσως μόλις αναφερθήκαμε στην ιδέα. Μπορεί να εκπλήσσει το γεγονός ότι πολλοί καπιταλιστές είναι αρκετά γενναιόδωροι. Αν και οι φιλανθρωπίες δεν αποτελούν γι' αυτούς λόγο ύπαρξης, καθώς επικεντρώνονται στις επιχειρηματικές τους προσπάθειες, όταν τους παρουσιαστεί μια πραγματική ανάγκη ή μια ευκαιρία για προσφορά βοήθειας, οι πόρτες και τα πορτοφόλια τους είναι συχνά ανοιχτά. Το Αόρατο Χέρι είναι ζωντανό και ενεργό, ακόμα καθοδηγεί και εξακολουθεί να μας οδηγεί προς τα εμπρός.

Βρισκόμαστε σήμερα σε αυτό που ονομάζεται **Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση**: μια πορεία σε εξέλιξη, στην αυγή της Νέας Εποχής, κατά τη μετάβαση από τους Ιχθείς στον Υδροχόο, μας παρουσιάζεται μια θαυμάσια ευκαιρία για υπηρεσία και για να προωθήσουμε το καπιταλιστικό μοντέλο στο επόμενο πρόσθιο βήμα σε μια ανοδική σπείρα προόδου. Θα ανταποκριθούμε στην πρόκληση βρίσκοντας λύση στο πρόβλημα Κεφαλαίου και Εργασίας κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου; Πρέπει να το κάνουμε· η Διαίρεση Βορρά-Νότου πρέπει να απαλειφθεί, καθώς ζούμε σε έναν κόσμο, υπάρχει μόνο μία φυλή, η ανθρώπινη φυλή και αν αφουγκραστούμε προσεκτικά και ανταποκριθούμε αποτελεσματικά το **Αόρατο Χέρι** θα λειτουργήσει καθοδηγητικά, έτσι ώστε με την προσαρμογή

« . . των αναγνωρισμένων τάσεων των καιρών στο όραμα εκείνων που είναι πνευματικά προσανατολισμένοι και αγαπούν τους συνανθρώπους τους» (Προβλήματα της Ανθρωπότητας, σελ. 84).

θα είμαστε ικανοί να συνεχίσουμε να εξελίσσουμε και να προσαρμόζουμε το Καπιταλιστικό μοντέλο προκειμένου να δομηθεί ένα σύστημα που πραγματικά θα οδηγήσει σε μια δίκαιη κατανομή της αφθονίας του κόσμου.

Ο Χένρυ Φορντ, έχοντας παρόμοια νοοτροπία, κλείνει την αυτοβιογραφία του, *Η Ζωή και το Έργο μου*, με τις ακόλουθες λέξεις:

«Το πνεύμα της πραγματικής υπηρεσίας θα δημιουργήσει για μας. Μόνο εμείς οι ίδιοι μπορούμε να εκπληρώσουμε το μερίδιο που μας αναλογεί με ειλικρίνεια. Όλα είναι πιθανά. . .“Εστι δὲ πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων”».

Ευθύνη μας ως μέλη του Νέου Ομίλου Εξυπηρετητών του Κόσμου και ως σπουδαστές της Σχολής Αρκέην είναι να βοηθήσουμε να γεφυρωθεί το χάσμα ανάμεσα στο Αόρατο Χέρι της Ιεραρχίας και την Ορατή Οικονομική Πραγματικότητα της εποχής μας.

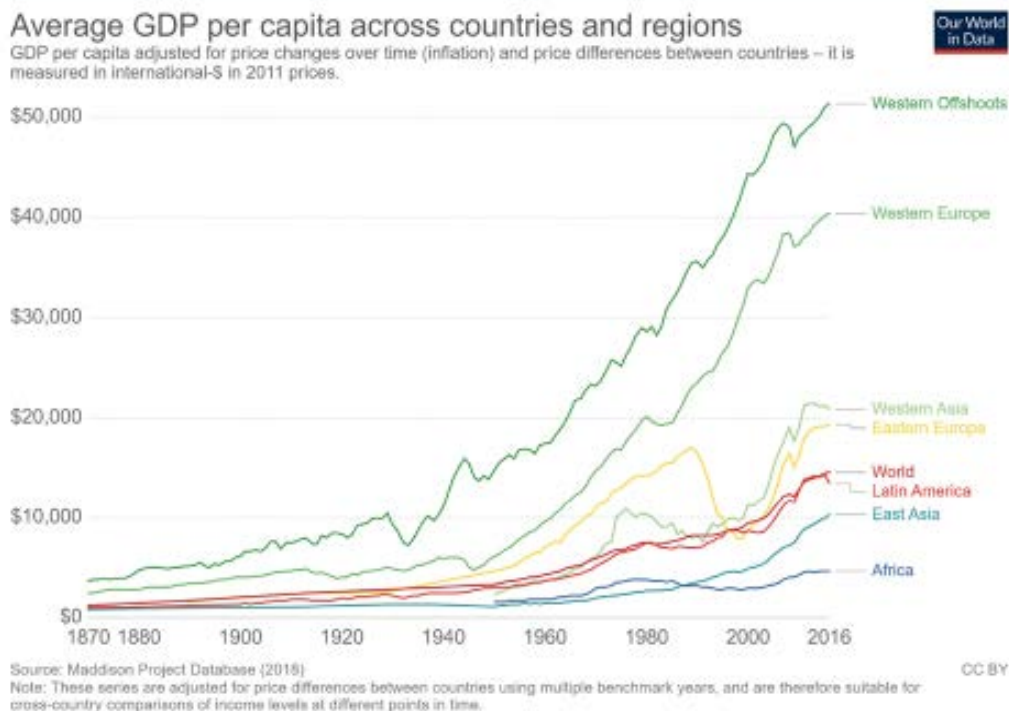
Έχοντας εξετάσει τον παγκόσμιο Καπιταλισμό, θα μιλήσω τώρα λίγο για τον επιμέρους, δηλαδή το πείραμά μου με τον καπιταλισμό στην Αφρική. Γιατί η Αφρική; Εύλογη ερώτηση. Γνώριζα, ήδη από την 3η Δημοτικού, ότι θα καταλήξω στην Αφρική. Έκανα το πρώτο μου ταξίδι στην Αφρική πηγαίνοντας στην Τανζανία στις αρχές της δεκαετίας του '80 και μετά από αυτό αποφάσισα ότι η Τανζανία θα αποτελέσει το σημείο εκκίνησης για την εργασία μου στην Αφρική. Παρακολούθησα την Τανζανία για τα επόμενα 20 χρόνια, καθώς η χώρα μετέβαινε από τον σοσιαλισμό στη δημοκρατία και σε ένα τροποποιημένο ή περιορισμένο καπιταλιστικό μοντέλο. Καθώς το πολιτικό και οικονομικό μοντέλο της χώρας άλλαζε, άρχισα να σχεδιάζω σοβαρά την επιστροφή μου στην Τανζανία, το 2005 και στις αρχές του 2007, έκανα το μεγάλο βήμα και μετακόμισα εκεί.

Η Τανζανία θα μπορούσε να ανήκει στις 20 καλύτερες οικονομικά χώρες, όπως και άλλες Αφρικανικές χώρες θα μπορούσαν να ανήκουν σε έναν τέτοιο όμιλο. Υπάρχει αφθονία ανθρώπινων και κεφαλαιουχικών πόρων και βρίσκεται σε ιδανική τοποθεσία, ανάμεσα στις αγορές της Ασίας, της Ευρώπης, της Βορείου και Νοτίου Αμερικής. Γιατί τότε η Αφρική έχει μείνει πίσω;

Υπάρχει πληθώρα παραγόντων. Είναι κατά κάποιον τρόπο το **Ιστορικό Αφρικανικό μοντέλο** – για αιώνες, ίσως χιλιετίες, άλλες χώρες, εταιρείες και μεμονωμένα άτομα είχαν έρθει στην Αφρική για να εκμεταλλευτούν τους ανθρώπινους και φυσικούς της πόρους, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, ο Μέγας Αλέξανδρος, το δουλεμπόριο, η αποικιοκρατία, η παγκοσμιοποίηση (νέα μορφή οικονομικής αποικιοκρατίας). Οι ΜΚΟ σώζουν το παγκόσμιο μοντέλο – Τρισεκατομμύρια δολάρια επενδύονται σε αφρικανικά προγράμματα από ΜΚΟ/ Αναπτυξιακούς Θεσμούς, δημιουργώντας ένα πρότυπο προσδοκίας που φέρνει περιορισμένη ανάπτυξη καθώς εστιάζει στην «βοήθεια» χωρίς ανάληψη ευθύνης, και μπορεί μεν να αρχίσει ν' αλλάζει, αλλά η ζημιά έχει ήδη γίνει. **Πολιτιστικά ζητήματα** – Ισχυρό φυλετικό, πατριαρχικό μοντέλο, οι Αφρικανοί κατά γενική ομολογία είναι εξαιρετικά ανεκτικοί, έχουν υπομονή, πράγμα που επίσης αρχίζει να αλλάζει. **Ισχυροί Αφρικανοί ηγέτες** εδραιώνουν την εξουσία και το χρήμα, αφήνοντας μόνο ψίχουλα να φτάσουν ως κάτω στις μάζες.

Αυτές οι προσεγγίσεις δεν απέδωσαν, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ μετά την ένεση των τρισεκατομμυρίων δολαρίων, δεν έχει δείξει ουσιαστικά κάποια μεγάλη πρόοδο με όρους αποπληθωρισμού της πραγματικής αξίας του δολαρίου. Όπως σημειώνεται στο παρακάτω γράφημα, από τη δεκαετία του '70 το χάσμα του εισοδήματος, η διαίρεση Βορρά-Νότου, έχει μονάχα διευρυνθεί. Στην κορυφή του διαγράμματος έχουμε την ομάδα «Game of Thrones Trauma Group», ενώ στη βάση του βρίσκεται η ομάδα που χρειάζεται να τα βγάξει πέρα με τους κροκόδειλους και τη χολέρα, ένα κενό που πρέπει να γεφυρωθεί.

Income Gap

Γιατί να μην δοκιμάσουμε το εργαλείο που έχει λειτουργήσει, αν και ατελώς, τον καπιταλισμό; Είμαι Αμερικανός και είμαι καπιταλιστής· αποφάσισα να διεξάγω ένα πείραμα στον πρακτικό καπιταλισμό, κι έτσι ξεκινήσαμε μια μικρή επιχείρηση για να δοκιμάσουμε τη θεωρία.

Η εταιρεία που συγκροτήσαμε ονομάζεται Ruana Energy Company Limited, και είναι καταχωρημένη ως εταιρεία κερδοσκοπικού χαρακτήρα στην Τανζανία. Μια αρκετά τυπική επιχειρηματική δομή για την Τανζανία, αν και κάπως διαφορετική από τις περισσότερες εταιρείες της Τανζανίας που ανήκουν σε υπεράκτια (offshore) συμφέροντα για διάφορους λόγους. Δεν προσλαμβάνουμε αλλοδαπούς μετανάστες. Εκπαιδεύουμε εγχώριο προσωπικό για όλες τις θέσεις, φτιάχνοντας την Εταιρεία από τη βάση της. Είναι πιο χρονοβόρο, αλλά και ο μόνος τρόπος για να δημιουργήσουμε μια πραγματικά βιώσιμη επιχείρηση.

Βάζουμε σαν τελικό στόχο μια εγχώρια ιδιοκτησία της τάξης του 75%. Οι Τανζανοί χρειάζονται πραγματικά μια ουσιαστική θέση συμμετοχής στο τραπέζι. Προσπαθούμε να διατηρήσουμε την αλυσίδα αξίας μέσα στη χώρα ή να φέρουμε την αλυσίδα αξίας στην χώρα. Έχουμε ένα ομαδικό σημείο εστίασης, όπου όλοι στην εταιρεία εργάζονται ο ένας πλάι στον άλλο για να ολοκληρωθεί η δουλειά, χωρίς τη νοοτροπία αφεντικού/εργαζόμενου, κάτι που πολύ δύσκολα το κατανοούν οι Τανζανοί, καθώς το μοντέλο της Τανζανίας βασίζεται σε ένα έντονα πατερναλιστικό πρότυπο, όπου το αφεντικό παίρνει όλες τις αποφάσεις.

Επιδιώκουμε μια δίκαιη κατανομή παροχών στοχεύοντας σε επιδόματα μέσω τεταρτημρίου. Πληρώνουμε έναν βασικό μισθό, όπου η μισθοδοσία του προσωπικού αποτελεί την πρώτη προτεραιότητα και χρησιμοποιούμε ένα 14μηνο μοντέλο με 12 μήνες κανονικού μισθού, με μηνιαίας βάσης μπόνους τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο (βάσει επιδόσεων). Παρέχουμε πλήρη υγειονομική περίθαλψη, κοινωνική ασφάλιση, διακοπές, άδεια μητρότητας/πατρότητας. Αφότου θεσπίσαμε το επίδομα υγειονομικής περίθαλψης, ένα από τα προβλήματά μας, κυρίως με όσους εργάζονταν χειρωνακτικά, ήταν ότι δεν το χρησιμοποιούσαν διότι δεν κάλυπτε τις πρακτικές των «γιατρών-μάγων». Έπρεπε να εξαπολύσουμε μια πραγματική εκστρατεία ενημέρωσης με αυτή την ομάδα, ώστε να πειστούν και να αξιοποιήσουν τα προνόμια της υγειονομικής περίθαλψης. Νομίζω ότι σημειώσαμε επιτυχία, αφού εξακολουθούν να επισκέπτονται τον γιατρό-μάγο,

αλλά τώρα παίρνουν και μια δεύτερη γνώμη. Καταβάλλουμε προσπάθειες για ισότητα των φύλων, κάτι δύσκολο στην επιχείρησή μας, καθώς τα παραδοσιακά φυλετικά πρότυπα που υπάρχουν στην Αφρική περιορίζουν τις ευκαιρίες καριέρας για τις γυναίκες, για τις οποίες συχνά η δουλειά δεν αποτελεί σταδιοδρομία, παρά μόνο έναν προθάλαμο ως τον γάμο.

Επί του παρόντος, οι επιχειρηματικοί κανόνες και το επιχειρηματικό μοντέλο της Δύσης παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο, κάτι όμως που από πολλές απόψεις δεν είναι συμβατό με την αφρικανική κουλτούρα ή τις τοπικές επιχειρηματικές πρακτικές – ένα χάσμα που προσπαθούμε να γεφυρώσουμε, προσαρμόζοντας τον 1ο κόσμο και τις τοπικές πρακτικές προκειμένου να βρεθεί ένας κοινός τόπος για να γίνει η εργασία. Η Εταιρεία είναι εστιασμένη στην υπηρεσία. Προσπαθούμε να παρέχουμε υπηρεσία, έχοντας σαν αποστολή μας, «Ένα εκατομμύριο πελάτες, ένα χωριό τη φορά» (με συνέπεια, μετά το πρώτο εκατομμύριο, μια επ' άπειρον επανάληψη). Αυτό μας βοηθά να ορίσουμε το πρότυπο λήψης των αποφάσεών μας.

Πάνω απ' όλα, η Ruaha Energy δεν είναι εταιρεία ενέργειας: είμαστε μια εταιρεία ανάπτυξης που χρησιμοποιεί την παροχή αγροτικών ενεργειακών λύσεων για την προώθηση του αναπτυξιακού δυναμικού στις κοινότητες στις οποίες εργαζόμαστε, όλες τους σε υποβαθμισμένες αγορές και σε αγροτικές τοποθεσίες. Παρέχουμε τις κατάλληλες ενεργειακές λύσεις, (ηλιακά φωτοβολταϊκά, υδροηλεκτρισμός, βιοκαύσιμα) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από το τοπικό προσωπικό και να υλοποιούνται με βιώσιμο τρόπο.

Η εταιρεία έχει υιοθετήσει τις **Παγκόσμιες Αρχές Sullivan** [για την εταιρική κοινωνική ευθύνη], οι οποίες θεσπίστηκαν από τον αιδεσιμότατο Leon Sullivan – μέλος της Εταιρείας General Motors κατά την περίοδο του apartheid. Υπήρξε ένας από τους βασικούς εγκέφαλους του επενδυτικού μοντέλου εκποίησης που χρησιμοποίησαν οι μεγάλες εταιρείες για να σπάσουν το apartheid. Θέσπισε τις Αρχές του για να καθοδηγήσει τις εταιρείες στις δικές τους στρατηγικές εκποίησης. Το 1999, μαζί με τον Κόφι Ανάν, ο Αιδεσιμότατος Sullivan αναθεώρησε τις Αρχές που υποστηρίζονταν από εκατοντάδες μεγάλες εταιρείες. Οι Αρχές αυτές αντιπροσωπεύουν στην πραγματικότητα τον τύπο συμπεριφοράς και τις ηθικές αξίες που πρέπει να ακολουθεί μια ορθά προσανατολισμένη καπιταλιστική εταιρεία.

Οι Αρχές: Ως εταιρεία που ενστερνίζεται τις Παγκόσμιες Αρχές Sullivan, θα σεβαστούμε τον νόμο, και ως υπεύθυνα μέλη της κοινωνίας θα εφαρμόσουμε αυτές τις Αρχές με ακεραιότητα και συνέπεια σύμφωνα με τον έννομο ρόλο των επιχειρήσεων. Θα αναπτύξουμε και θα εφαρμόσουμε εταιρικές πολιτικές, διαδικασίες, εκπαίδευση και τις εσωτερικές δομές αναφοράς για να διασφαλιστεί ο δεσμευτικός χαρακτήρας αυτών των αρχών στο σύνολο της οργάνωσής μας. **Πιστεύουμε ότι η εφαρμογή αυτών των αρχών θα φέρει μεγαλύτερη διαλλακτικότητα και καλύτερη κατανόηση μεταξύ των ανθρώπων και θα προάγει την κουλτούρα της ειρήνης.**

Κατά συνέπεια:

1. Εκφράζουμε την υποστήριξή μας για τα **οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα** και, ειδικότερα, για εκείνα των υπαλλήλων μας, των κοινοτήτων στις οποίες δραστηριοποιούμαστε και των ομάδων με τις οποίες συναλλασσόμαστε επιχειρηματικά.
2. Προωθούμε **ίσες ευκαιρίες για τους υπαλλήλους μας σε όλα τα επίπεδα της εταιρείας** με σεβασμό σε ζητήματα όπως το χρώμα, η φυλή, το φύλο, η ηλικία, η εθνικότητα ή οι θρησκευτικές πεποιθήσεις και λειτουργούμε χωρίς ανεπίτρεπτες εργασιακές πρακτικές, όπως η παιδική εκμετάλλευση, η σωματική τιμωρία, η κακοποίηση γυναικών, ο ακούσιος εξαναγκασμός ή άλλες μορφές κακομεταχείρισης.
3. Σεβόμαστε την **εθελουσία ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι** των υπαλλήλων μας.
4. Ανταμείβουμε τους υπαλλήλους μας ώστε να μπορούν να ανταπεξέρχονται τουλάχιστον ως προς τις βασικές τους ανάγκες και τους παρέχουμε **ευκαιρίες βελτίωσης των δεξιοτήτων τους και δυνατότητες βελτίωσης των κοινωνικών και οικονομικών τους ευκαιριών.**
5. Παρέχουμε έναν **ασφαλή και καθαρό χώρο εργασίας, προστατεύουμε την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον**, προωθούμε την **βιώσιμη ανάπτυξη.**

6. Προωθούμε τον **θεμιτό ανταγωνισμό** συμπεριλαμβανομένου του **σεβασμού για πνευματικά και άλλα ιδιοκτησιακά δικαιώματα**, και **δεν δωροδοκούμε ούτε πληρώνουμε αλλά και ούτε χρηματιζόμαστε**.
7. **Συνεργαζόμαστε με κυβερνήσεις και κοινότητες** στις οποίες δραστηριοποιούμαστε **για να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής αυτών των κοινοτήτων –την εκπαιδευτική, πολιτιστική, οικονομική και κοινωνική τους ευημερία–** και επιδιώκουμε την παροχή κατάρτισης και ευκαιριών για εργαζόμενους από λιγότερο ευνοημένα κοινωνικά στρώματα.
8. **Προωθούμε την εφαρμογή αυτών των αρχών από εκείνους με τους οποίους συναλλάσσόμαστε**.

Θα τηρούμε διαφάνεια στην εφαρμογή αυτών των αρχών και **θα παρέχουμε δεδομένα που θα καταδεικνύουν δημόσια τη δέσμευσή μας σε αυτές**.

Αποτέλεσμα του Πειράματος

Το πείραμα συνεχίζεται εδώ και 12 χρόνια και εκατομμύρια δολάρια έχουν συγκεντρωθεί και επενδυθεί σ' αυτό το πείραμα. Υπήρξε έντονη αντίσταση, τόσο στην Αφρική όσο και από τον αναπτυσσόμενο κόσμο. Όλοι φαίνεται ότι είναι επαναπαυμένοι με το ισχύον καθεστώς. Οι ατέλειωτες κυβερνητικές καθυστερήσεις αποτελούν μια διαρκή πρόκληση, παρόμοια όπως οι ουτοπικές προσδοκίες της Διεθνούς Κοινότητας. Συναντάμε τόσο συχνά πολυεθνικές εταιρείες και αναπτυξιακά ιδρύματα, με προσωπικό που διαθέτει μεταπτυχιακά ή πτυχία Χρηματοοικονομικών από τα πανεπιστήμια του Harvard, HEC, INSEAD, Wharton, του London School of Economics κ.ά., και που αναμένουν ότι η επιχειρηματικές πρακτικές στην Αφρική θα μοιάζουν με εκείνες στη Νέα Υόρκη, το Λονδίνο, το Παρίσι, το Βερολίνο, το Σικάγο ή κάποια άλλη πόλη, πράγμα που αποτελεί εμπόδιο στην πρόοδο.

Υπάρχει μια έντονη προσδοκία στους ντόπιους, ότι «στη Δύση τα λεφτά φυτρώνουν στα δέντρα», κι έτσι εταιρείες και επενδυτές από τον Δυτικό κόσμο θα έπρεπε να ακολουθούν απλά το μοντέλο των ΜΚΟ διοχετεύοντας χρήματα στην χώρα για οποιοδήποτε αίτημα, ανεξάρτητα πόσο ασύμφορο και ουτοπικό μπορεί να είναι. Επομένως, η εργασία στην Αφρική συναντά πολλές συστημικές προκλήσεις και εμπόδια και μέχρι σήμερα, η εταιρεία μου δεν είχε κέρδη από το πείραμα, οπότε πιθανότατα δεν είμαι κι ο καλύτερος «Καπιταλιστής» στη γειτονιά. Ωστόσο, αυτό που έχουμε οικοδομήσει είναι ένας οργανισμός που ενσωματώνει τις αρχές τις οποίες διατύπωσα – ένας οργανισμός που είναι έτοιμος για το επόμενο βήμα τη διαδρομής.

Έτσι, οι κριτές αποχωρούν και μόνο ο καιρός θα δείξει.

* * * * *